СОВЕТ БАВЛИНСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН	ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БАУЛЫ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫ

РЕШЕНИЕ **КАРАР**

20.05.2019 Баулы шәһәре № 209

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының «Татарстан Республикасында мемориаль такталарны билгеләү тәртибе турында нигезләмәне раслау хакында» 2002 елның 1 апрелендә кабул ителгән 163нче номерлы карары нигезендә, мемориаль такта проектлау, әзерләү һәм билгеләү, тарихтагы күренекле вакыйгаларны, шулай ук казанышлары белән Баулы муниципаль районы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясенә озак вакытлы файда китергән шәхесләрне мәңгеләштерү турында карарлар кабул итү өчен критерийлар билгеләү максатларында, Баулы муниципаль районы Советы КАРАР ИТТЕ:

1. 1нче кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турындагы нигезләмәне расларга.

2. Баулы муниципаль районы башкарма комитетына мемориаль такталар комиссиясе һәм аның составы турында нигезләмәне эшләргә һәм расларга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны муниципаль район Советының халыкны социаль яклау, мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, спорт һәм яшьләр эшләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Баулы муниципаль районы Башлыгы,
район Советы Рәисе Р.Х. Гатиятуллин

Баулы муниципаль районы
Советының 2019 елның
20 маенда кабул ителгән
209нче карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында мемориаль такталар урнаштыру тәртибе турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Мемориаль такта - монументаль сәнгатьнең бер төре. Ул Баулы муниципаль районы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тормышында фән һәм техника, мәдәният, сәнгать һәм мәгариф үсешенә, гражданнар сәламәтлеген, тормышларын һәм хокукларын саклауга зур өлеш керткән, сугышчан батырлык күрсәткән һәм Ватан алында башка хезмәтләр куйган күренекле шәхесләр истәлеген һәм Баулы муниципаль районы тормышындагы истәлекле вакыйгаларны мәңгеләштерү өчен билгеләнгән тарихи һәйкәл булмаган (сәнгать әһәмияте һәм монументаль сәнгатькә караганнардан тыш) истәлекле билге.

Биналарда, корылмаларда уррнаштырылган, әлеге нигезләмәдә күрсәтелгән вакыйгалар һәм даталарны мәңгеләштерү белән бәйле булмаган башка мәгълүмат билгеләре (такталары) мемориаль булып тормый.

1.2. Мемориаль такталар биналар, корылмалар фасадларында, кайчакта иң мөһим тарихи вакыйгалар барган, күренекле шәхесләр яшәгән яки эшләгән биналар интерьерларында, шулай ук күренекле гражданнар яки тарихи вакыйгалар хөрмәтенә урамга алар исемнәре бирелгән очракларда билгеләнә.

1.3. Бина, корылмада мемориаль такта милекче, хуҗалык алып бару яки оператив идарә итү хокукы булган юридик яки физик зат ризалыгы белән урнаштырыла ала.

1.4. Мемориаль такта тексты Татарстан Республикасының дәүләт телләрендә - татар һәм рус телләрендә бәян ителергә тиеш.

1.5. Мемориаль такта Россия Федерациясе гражданнарының да, башка дәүләтләр гражданнарының да истәлеген мәңгеләштерелергә мөмкин.

1.6. Мемориаль такта Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты карары нигезендә “Баулы муниципаль районы мәдәният бүлеге» МКУ тәкъдим иткән материаллар нигезендә урнаштырыла.

1.7. Мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм билгеләү буенча эшләрнең заказчысы – Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты.

1.8. Мемориаль такта урнаштыру турында Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты карары Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында һәм Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырыла.

2. Гражданнарның яки вакыйгалар истәлеген мәңгеләштерү өчен нигез

2.1. Мемориаль такта урнаштыру турында карар кабул итү өчен нигез булып түбәндәгеләр тора: вакыйганың Татарстан Республикасының Баулы муниципаль районы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе тарихында әһәмияте; дәүләт, иҗтимагый, сәяси, хәрби, җитештерү эшчәнлеге, Фән, техника, әдәбият, сәнгать, мәдәният, спорт өлкәсендә танылган казанышлар, шулай ук Баулы муниципаль районы, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясенә файда китергән билгеле бер эшчәнлек өлкәсенә аерым өлеш керткән һәм Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районында яшәүчеләр тарафыннан әлеге казанышлар киң танылган очракта.

2.2. Мемориаль такта эшчәнлекнең төрле тармаклары үсешенә зур өлеш керткән һәм дәүләт бүләкләре булган гражданнар хөрмәтенә урнаштырылырга мөмкин;

Татарстан Республикасы Баулы муниципаль райны, Татарстан Республикасы һәм Россия Федерациясе иминлеге хакына героик яки башка күренекле гамәлләр кылган гражданнар хөрмәтенә.

3. Мемориаль такта урнаштыру кагыйдәләре

3.1. Вакыйганың яисә исемен мәңгеләштерү тәкъдим ителгән затның тарихи яки мәдәни әһәмиятен объектив бәяләү максатларында, мемориаль такта түбәндәге вакыт эчендә урнаштырылырга мөмкин:

- исеме мәңгеләштереләә торган зат вафат булгач 1 ел эчендә;

- вакыйгадан соң 5 ел эчендә.

3.2. Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройларына, Дан орденының тулы кавалерларына мемориаль такталар ул соңгы елларда яшәгән йортта яки пенсиягә чыгу алдыннан эшләгән яки хезмәт иткән оешма бинасында (отставкага киткән) урнаштырыла.

Мемориаль тактаның күренешенә таләпләр

4.1. Мемориаль такталар бары тик озак саклanучы материаллардан эшләнә (мрамор, гранит, чугун, бронза һәм башка металлдан).

4.2. Мемориаль такта тексты кыска, аңлаешлы формада бәян ителергә һәм кешенең казанышлары, вакыйгалар, тормыш (эшчәнлек) чоры турында мәгълүмат бирергә тиеш.

4.3. Мемориаль тактада кешенең фамилиясе, исеме, атасының исеме (булганда) күрсәтелергә тиеш.

4.4. Мемориаль такта композициясенә, тексттан тыш, портрет, декоратив элементлар да кертелергә мөмкин.

5. Билгеләү турында үтенечнамәне рәсмиләштерү тәртибе мемориаль такта

5.1. Мемориаль такта урнаштыру инициаторы (алга таба - инициатор) буларак дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, милек формасына бәйсез рәвештә оешмалар, шулай ук 10 кешедән дә ким булмаган гражданнар төркеме катнаша ала.

5.2. Мемориаль такта кую өчен инициатор «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы мәдәният бүлеге» муниципаль бюджет мәдәният бүлегенә түбәндәге документларны тәкъдим итә:

- мемориаль такта урнаштыру кирәклеген аңлаткан гариза (үтенечнамә);

- мемориаль такта урнаштыру кирәклеген аңлаткан гариза (үтенечнамә) ;

- рәсми документлар нигезендә тулы биографик яки тарихи белешмә;

- вакыйганың дөреслеген яки исеме мәңгеләштереләә торган затның казанышларын раслаучы архив һәм башка документларның күчермәләре;

- тиешле телләрдә язылган мемориаль такта тексты проекты;

- мемориаль такта эскизы;

- мемориаль такта кую урыны турында мәгълүматлар (бина, мемориаль такта урнаштырылачак урын күрсәтелгән интерьер фотографияләре);

- тиешле торак-эксплуатация предприятиеләреннән исеме мәңгеләштерелә торган затның әлеге бинада яшәү чоры күрсәтелгән документлар, йорт (бина) милекчесенең яки аннан кулланучының мемориаль такта куюга ризалыгы; мемориаль тактаны проектлау, әзерләү һәм билгеләү чыгымнарының гомуми сметасы һәм аны финанслау чыганаклары турында белешмәләр; инициаторның проектлау, әзерләү, әзерләү, урнаштыруны түләү һәм мемориаль тактаны тантаналы ачуны тәэмин итү турында гарантия хаты;

- мемориаль такта шәһәр, авыл җирлегендә урнаштырылу очрагында, әлеге җирлек территориясендә урнашкан җирле вәкиллекле орган һәм җирлек башлыклары белән килештерү;

5.3. Инициатор әлеге Нигезләмәнең 5.2 пунктында күрсәтелгән документларны тапшыргач, алар Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты каршындагы мемориаль такталар буенча комиссиядә (алга таба - Комиссия) карала.

5.4. Комиссия турында нигезләмә һәм аның составы Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Комиссия составына Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты, Баулы муниципаль районы Советының халыкны социаль яклау, мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, спорт һәм яшьләр эшләре буенча даими комиссиясе (килешү буенча), «Баулы муниципаль районы мәдәният бүлеге» МКУ, территорияләрендә мемориаль такта урнашытру тәкъдим ителгән авыл җирлекләре башлыклары (килешү буенча), иҗади һәм иҗтимагый оешмалар вәкилләре кертелә. Кирәк булган очракта Комиссия үз эшенә төрле оешма һәм ведомство белгечләрен җәлеп итә ала.

5.5. Комиссия кергән документларны карый һәм, документлар кергән көннән алып бер ай эчендә, мемориаль такта урнаштыру мөмкинлеге турында карар кабул итә.

5.6. Комиссия тарафыннан мемориаль такта кую турында уңай карар кабул ителгән очракта, «Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы мәдәният бүлеге» МКУ мондый карар кабул ителгән көннән бер ай эчендә Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитетына тиешле карар проектын тәкъдим итә.

Проектка түбәндәгеләр теркәлә:

- комиссия утырышы беркетмәсе яки беркетмәдән өземтә;

- мәңгеләштерелүче вакыйганы яки зат турында гомуми мәгълүмат;

- мемориаль такта кую урыны турында мәгълүмат;

- мемориаль такта проектлау, әзерләү һәм урнаштыру эшләрен финанслау чыганаклары турында мәгълүмат,

- территориясендә мемориаль такта урнаштыру тәкъдим ителә торган авыл, шәһәр җирлекләре башлыклары белән килештерү кәгазе.

Комиссия тарафыннан тискәре карар кабул ителгән очракта, инициаторга бу карар кабул ителгән көннән башлап 15 көн эчендә хәбәр ителә.

6. Мемориаль такталарны урнаштыру, карап тоту һәм исәпкә алу тәртибе

6.1. Мемориаль такта зурлыгы һәм урыны комиссия утырышында карала һәм килештерелә. Мемориаль такта урнаштыру биналарның, корылмаларның һәм инженерлык челтәрләренең конструкцияләренә зыян китермәскә тиеш.

6.2. Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитетының мемориаль такта кую турындагы карары кабул ителгәннән соң инициатор аны әзерләү һәм урнаштыру буенча чаралар күрә.

6.3. Кирәк булган очракта (бина, корылма фасады начар хәлдә булганда), инициатор мемориаль тактаны тантаналы ачу тантанасына кадәр бинаның фасадын, корылманы ремонтлый.

6.4. Торак һәм торак булмаган йортлар биналарында (күп фатирлы торак йортлардан тыш) урнаштырылган мемориаль тakталар бина милекчесе (кулланучы) балансына тапшырыла яки аларны куйган оешмалар балансына кабул ителә.

Күпфатирлы торак йортлар биналарында урнаштырылган мемориаль такталар инициаторлар тарафыннан башкарма комитет балансына тапшырыла яки аларны урнаштырган оешмалар балансына кабул ителә.

6.5. Балансларында мемориаль такталар булган шәһәр, авыл җирлекләре башкарма комитеты һәм оешмалар аларның саклanышы һәм агымдагы карап тоту буенча чаралар күрә.

6.6. Мемориаль такталарны исәпкә алу һәм аларның торышын контрольдә тоту Башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

6.7. Мемориаль такта алу турындагы карар Татарстан Республикасы Баулы муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан кабул ителә (аны реставрацияләү таләп ителгән яки ремонт-реставрация эшләре үткәрелгән очраклардан тыш).

7. Мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру чыгымнарын финанслау

7.1. Мемориаль такталарны проектлау, әзерләү һәм урнаштыру буенча чыгымнарны үтенечнамә белән чыккан як түли.

7.2. Җәмгыять өчен зур әһәмияткә ия монументаль сәнгать өлкәсендәге иҗади проектларның югары сәнгать дәрәҗәсен тәэмин итү максатларында мемориаль такталар булдыру тулысынча яки өлешчә җирле бюджет акчалары хисабына финанслана.

8. Мемориаль такталарны куллану һәм саклау кагыйдәләрен бозган өчен җаваплылык

8.1. Мемориаль такталарның сакланышын тәэмин итү кагыйдәләрен үтәмәүдә гаепле затлар гамәлдәге законнар нигезендә җавап тота.

8.2. Мемориаль тактага зыян китергән затлар аны элеккеге халәттә торгызырга, ә мөмкин булмаганда - гамәлдәге законнар нигезендә зыянны капларга тиеш.